

Geometrijska optika

LABORATORIJSKA VEŽBA

Određivanje indeksa prelamanja providnih tečnih i čvrstih tela pomoću totalne refleksije

Uvodne napomene

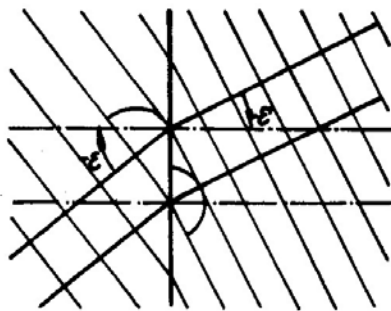
Brzina prostiranja svetlosti u vakuumu ne zavisi od talasne dužine i iznosi:

$$c = (299792458 \pm 1.2) \frac{\text{m}}{\text{s}}.$$

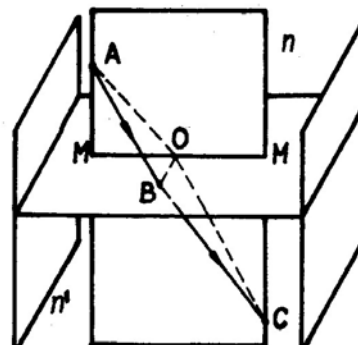
Odnos brzine prostiranja svetlosti u vakuumu c i u nekoj prozračnoj sredini v naziva se apsolutni indeks prelamanja n te sredine za odgovarajuću talasnu dužinu svetlosti:

$$n = \frac{c}{v}$$

Pri prelazu iz jedne u drugu sredinu menja se fazna brzina svetlosti, a time i pravac prostiranja svetlosti (slika 1). Ova promena pravca pri prolazu kroz graničnu površinu naziva se **prelamanje svetlosti**.

Slika 1.

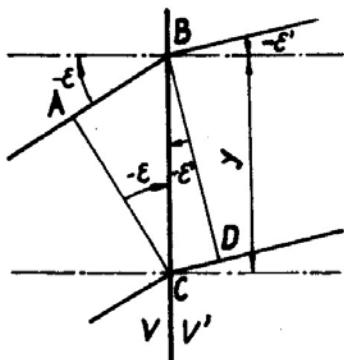

Slika 2.

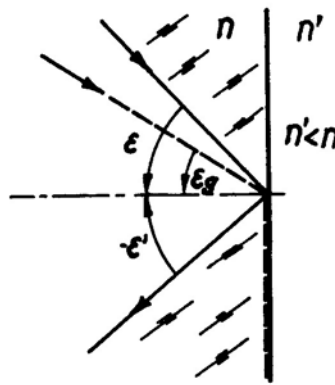
Upadni zrak, normala na graničnu površinu u tački prodora zraka kroz ovu površinu (tzv. upadna normala) i prelomljeni zrak leže u istoj tzv. upadnoj ravni (slika 2).

Proizvod indeksa prelamanja i sinusa odgovarajućeg ugla ima istu vrednost ispred i iza granične površine (slika 3) i zove se invarijanta prelamanja svetlosti.

$$n \sin \varepsilon = n' \sin \varepsilon'$$

Slika 3.

Slika 4

Odnos apsolutnih indeksa prelamanja prve i druge sredine n_{12} naziva se **relativni indeks prelamanja** ovih dveju sredina.

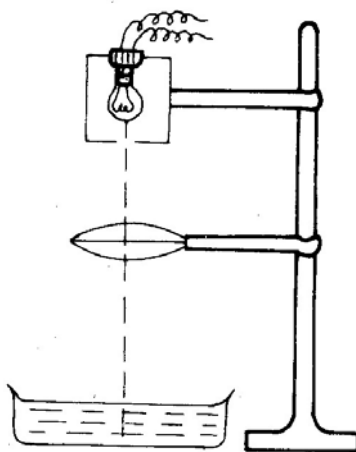
$$\frac{\sin \varepsilon'}{\sin \varepsilon} = \frac{n}{n'} = n_{12}$$

Svetlosni zraci koji idu iz optički gušće u optički ređu sredinu, a padaju na graničnu površinu pod uglom većim od graničnog ugla α_g ne prelamaju se, već se totalno reflektuju (slika 4).

$$\sin \varepsilon_g = \frac{n'}{n} = \frac{1}{n_{rel}}$$

Postupak merenja

Pomoću aparature sa slike 5 može se odrediti indeks prelamanja providnih tela providnih tela koristeći pojavu totalne refleksije. Kao svetlosni izvor služi sijalica snage 5-20W. Dijafragma prečnika oko 0.5mm izdvaja uzani snop svetlosti. Pomerajući sočivo duž stativa gore ili dole dobićemo oštar lik usijane niti.

Slika 5.

